

A Friedmann Család

Ez a családom. A képet anyuka testvérének, Pollák Hermannak külték Budapestre. Balra az első gyerek Piri nővérem, mellette édesapám, Friedmann Ferenc, mögötte édesanyám, Pollák Aranka, előtte Bözsi, és mellette jobbra Rózsi. Ezen a képen nem vagyok rajta még, tehát olyan 1913-ban vagy 1914-ben készülhetett.

Apuka szabómester volt, úri szabó méghozzá. Szemben lakott egy másik szabó, az parasztszabó volt, úgy hívták. Az úri szabó rendes öltönyöket varr. Ő nagyon precíz, pontos szabómester volt,

gyönyörű szépen kimunkálta azt, amit csinált. Ugyanabban a házban volt a műhelye apukának, mint ahol laktunk. A műhelybe mi csak úgy mentünk le, hogy apuka nem látta, mert nem szerette, ha ott ólálkodtunk gyerekek. Apuka nagyon szigorú ember volt. De nagyon jó ember volt, családszerető, imádta a gyerekeket.

Anyuka háztartásbeli volt, mint ahogy mindenki akkoriban, akinek sok gyereke volt. Ez [négy gyerek] már sok gyereknek számított. Nem tudom, hogyan ismerkedtek meg a szüleim, erről nem volt sosem szó. Anyuka 17 vagy hány éves volt, mikor férjhez ment, és mindjárt jött a Piri. Én születtem 1915-ben. Bözsi 1910-ben, Rózsi 1908-ban, Piri 1906-os. Nagyon szép lány volt, csinos is volt. Piri mindig elszökött otthonról. Egyszer átszökött a szomszédba, s akkor ott álltak tanácstalanul, hogy ki lehet ez a gyerek. Szép szőke kislány volt, aranyos és tudott már beszélni, csak azt nem tudta megmondani, hogy hívják, meg apukája kicsoda. És onnan jöttek rá, hogy azt mondogatta: "Mindig vasal, mindig vasal." És így akkor kitalálták, ha mindig vasal, akkor az csak a szabónak a gyereke lehet.

Tulajdonképpen mi ortodoxok is meg neológok is voltunk. Mert apuka révén neológok voltunk, anyuka révén meg ortodoxok. Édesanyám családjá, a Pollák család mind ortodox volt. Apuka meg anyuka között néha nézeteltérés volt ezzel kapcsolatban. Azért, mert apuka szombaton dolgozott, és anyuka azt nem nagyon szerette. Én sem szerettem volna, ha az lett volna a meggyőződés. De akkor még én gyerek voltam, ezt nem tudtam fölfogni. Csak hallottam mindig a vitát, "mert te dolgozol, mert szombatot nem tartasz" [lásd: szombati munkavégzés tilalma]. De azért érzésben apuka is zsidó volt. Anyuka nagyon tartotta a zsidóságot. Első volt, hogy mikvébe ment, ahogy kellett -- egy hónapban egyszer kellett menni. Én már nem emlékszem ilyen dolgokra, hogy miért mentünk egyszer egy hónapban.